

Fremsat den 28. marts 2012 af børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser)

(Fleksibelt klasseloft på 28 elever i de gymnasiale fuldtidsuddannelser)

§ 1

I lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 880 af 8. august 2011, foretages følgende ændring:

1. Efter § 30 a indsættes:

»§ 30 b. En institution skal som betingelse for at opnå tilskud til gymnasiale fuldtidsuddannelser sikre, at der fra den første opgørelse af klassekvotienter maksimalt er en gennemsnitlig klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Stk. 2. En institution modtager uanset tilskudsbestemmelserne i denne lov ikke aktivitetsafhængige tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning til uddannelse af elever eller kursister, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser.

Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en institution i særlige tilfælde uanset stk. 1 og 2 kan have en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om vilkår for en højere gennemsnitlig klassekvotient.«

§ 2

I lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 8. august 2011, foretages følgende ændring:

1. Efter § 15 a indsættes:

»§ 15 b. En institution skal som betingelse for at opnå tilskud til gymnasiale fuldtidsuddannelser sikre, at der fra den første opgørelse af klassekvotienter maksimalt er en gennemsnitlig klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Stk. 2. En institution modtager uanset tilskudsbestemmelserne i denne lov ikke aktivitetsafhængige tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning til uddannelse af elever eller kursister, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser.

Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en institution i særlige tilfælde uanset stk. 1 og 2 kan have en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om vilkår for en højere gennemsnitlig klassekvotient.«

§ 3

I lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser), jf. lovbekendtgørelse nr. 670 af 21. juni 2010, som ændret ved § 2 i lov nr. 1570 af 21. december 2010, foretages følgende ændring:

1. Efter § 8 indsættes:

»§ 8 a. En institution skal som betingelse for at opnå tilskud til gymnasiale fuldtidsuddannelser sikre, at der fra den første opgørelse af klassekvotienter maksimalt er en gennemsnitlig klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Stk. 2. En institution modtager uanset tilskudsbestemmelserne i denne lov ikke aktivitetsafhængige tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning til uddannelse af elever eller kursister, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser.

Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en institution i særlige tilfælde uanset stk. 1 og 2 kan have en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om vilkår for en højere gennemsnitlig klassekvotient.«

§ 4

I lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), jf. lovbekendtgørelse nr. 861 af 5. juli 2010, foretages følgende ændring:

1. Efter § 39 indsættes i kapitel 9:

»§ 39 a. En institution modtager uanset tilskudsbestemmelserne i denne lov ikke aktivitetsafhængige tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning til uddannelse af elever eller kursister, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser.

Stk. 2. Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en institution i særlige tilfælde uanset stk. 1 kan have en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om vilkår for en højere gennemsnitlig klassekvotient.«

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 15. juni 2012.

Stk. 2. Loven har virkning for klasser, der oprettes med henblik på undervisning af elever eller kursister, der påbegynder undervisningen den 1. august 2012 eller senere.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
 - 1.1. Lovforslagets hovedpunkter
 - 1.2. Lovforslagets baggrund
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Fleksibelt klasseloft i de gymnasiale fuldtidsuddannelser
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Tilskudsbetingelse
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Tilskudsafskæring
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Den foreslåede ordning
 - 2.4. Fravigelse af tilskudsbetingelsen og tilskudsafskæringen
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Den foreslåede ordning
 - 2.4.2.1. Generelt om fravigelser
 - 2.4.2.2. Fravigelser begrundet i forholdene ved uddannelsesforløbets start
 - 2.4.2.3. Fravigelser begrundet i forhold vedrørende nye elever, der optages inde i uddannelsesforløbet
 - 2.4.2.4. Elever i særlige tilrettelæggelser
 - 2.4.2.5. Administration af fravigelsesadgangen
 - 2.4.2.6. Ekstra lærerressourcer
 - 2.5. Kontrol med overholdelse af tilskudsbetingelsen og tilskudsafskæringen samt indberetning om brug af fravigelsesmuligheder
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.2. Den foreslåede ordning
 - 2.6. Opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient
 - 2.6.1. Gældende ret
 - 2.6.2. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattede skema

1. Indledning

1.1. Lovforslagets hovedpunkter

Lovforslaget fremsættes i forbindelse med finanslovsaftalen for 2012 mellem regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Enhedslisten, hvor et element er indførelse af et fleksibelt klasseloft på 28 elever i gymnasieklasserne. Der er den 22. december 2011 indgået en aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Enhedslisten om udmøntning af fleksibelt loft på 28 elever i klasserne i de gymnasiale uddannelser.

Ved finanslovsaftalen for 2012 er der afsat midler til indførelse af et fleksibelt klasseloft på maksimalt 28 elever eller kursister i de gymnasiale fuldtidsuddannelser for de uddannelsesforløb, der starter fra 1. august 2012 eller senere. Klasseloftet gennemføres ved indførelse af

- en tilskudsbetingelse, hvorefter der gennemsnitlig maksimalt må være 28 elever eller kursister pr. klasse på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, som den enkelte institution udbyder, og
- en afskæring af tilskud til institutioner, der har mere end højst 28 elever eller kursister pr. klasse på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, som institutionen udbyder.

Efter lovforslagets bemyndiges børne- og undervisningsministeren til at fastsætte regler, hvorefter tilskudsbetingelsen og tilskudsafskæringen i særlige tilfælde kan fraviges, så den gennemsnitlige klassekvotient konkret kan overstige 28 elever eller kursister i klasserne. Bemyndigelsen baserer sig på objektive kriterier.

1.2. Lovforslagets baggrund

Formålet med indførelsen af et fleksibelt klasseloft er at sikre, at elever i de gymnasiale fuldtidsuddannelser får bedre pædagogiske rammer for deres undervisning, idet klasseloftet skal sikre imod en generel overfyldning af klasserne på de enkelte klassetrin, så klassestørrelsen ikke bliver en barriere for indlæringen, og at lærerne i undervisningen får mere tid til eleverne, så de dermed lærer mere, ligesom fraldet samtidig bliver mindre.

I overensstemmelse med, at grundlaget for indførelsen af en gennemsnitlig klassekvotient på maksimalt 28 elever eller kursister pr. klasse på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, udgøres af finanslovsaftalen for 2012, gennemføres ordningen ved ændringer i bestemmelserne om aktivitetsafhængige tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser. Det indebærer, at aftalen gennemføres gennem ændringer i de love, der regulerer institutionernes rammer og finansiering, herunder taxametertilskud, til de berørte uddannelser. Bestemmelserne om de institutionelle og økonomiske forhold er ikke omfattet af forligsaftaler.

Gymnasieforliget fra 2003 vedrører reguleringen af de gymnasiale uddannelsers indhold i modsætning til institutio-

nelle og økonomiske forhold for institutionerne. Gennemførelsen af klasseloftet er derfor ikke omfattet af gymnasieforliget.

Ministeriet for Børn og Undervisning har primo 2012 foretaget ændringer af dels bekendtgørelse om optagelse i de gymnasiale uddannelser (optagelsesbekendtgørelsen), dels bekendtgørelse om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse. Ændringerne skal sammen med lovforslaget gennemføre aftalen af 22. december 2011 om udmøntning af fleksibelt loft på 28 elever i klasserne i de gymnasiale uddannelser, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 1.1.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Flexibelt klasseloft i de gymnasiale fuldtidsuddannelser

2.1.1. Gældende ret

Det er efter gældende lovgivning om de gymnasiale uddannelser den enkelte institution, der fastsætter rammer for organiseringen af undervisningen, herunder rammerne for oprettelse af klasser for elever og kursister. I de gymnasiale uddannelser betegnes deltagere som »elever« bortset fra i uddannelsen til højere forberedelseseksamen (hf), hvor de betegnes »kursister«. I det efterfølgende omfatter »elever« både elever og kursister.

Den gældende lovgivning om de gymnasiale uddannelser indeholder ikke regler om størrelsen af klasserne. Lovgivningen indeholder heller ikke nogen definition af et klassebegreb, men det er i reglerne klart forudsat, at der, når uddannelserne tilrettelægges på fuldtidsbasis, skal ske en klassedannelse. Der henvises til § 14, stk. 2, § 18, stk. 3, og § 48, stk. 5, i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), § 48, stk. 5, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og § 14, stk. 3, i lov om uddannelsen til højere forberedelseseksamen (hf) samt til de enkelte uddannelsesbekendtgørelser. Det fremgår endvidere bl.a. af § 49, stk. 1, i bekendtgørelse om uddannelsen til studentereksamen (stx-bekendtgørelsen), § 42, stk. 1, i bekendtgørelse om uddannelsen til højere handelseksamen (hhx-bekendtgørelsen), § 37, stk. 1, i bekendtgørelse om uddannelsen til højere teknisk eksamen (htx-bekendtgørelsen) og § 30, stk. 1, i bekendtgørelse om uddannelsen til toårigt hf (hf-bekendtgørelsen), at institutionen fastlægger rammerne for oprettelse af klasser og hold.

I praksis er der – trods den manglende definition af klasser - blandt institutionernes ledere, lærere og elever en klar opfattelse af begrebet »klasse«, som betyder, at begrebet benyttes uproblematisk og med en grundlæggende fælles forståelse. Gældende lovgivning bygger på denne almene forståelse af klassebegrebet. Alment forstås en klasse som en fast gruppe af elever, der deler et fællesskab om hovedparten af undervisningen, herunder i de obligatoriske fag, over en længere periode – som udgangspunkt hele uddannelsesforløbet, i grundforløbet eller i studieretningsforløbet. Formelt kan det beskrives således, at denne gruppering udgør

en klassedeling, dvs. en opdeling af hele mængden af elever på institutionen i disjunkte delmængder, således at enhver elev netop tilhører én af disse delmængder – én bestemt klasse. Men dét, som klassens elever er fælles om, er mere end blot undervisningen. Der er også praktiske og sociale fællesdimensioner, f.eks. klasselærer, klassens stamlokale, klassens ekskursioner, klassefester etc.

2.1.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indføres et fleksibelt klasseloft baseret på en gennemsnitlig klassekvotient på højst 28,0 i de gymnasiale fuldtidsuddannelser. At klasseloftet er fleksibelt betyder på, at det ikke gælder for de enkelte klasser, men opgøres som et gennemsnit af elevantallet i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, der udbydes af en institution, på hver årgang.

Det er fortsat den enkelte institution, der fastsætter rammerne for organiseringen af undervisningen, herunder fastlægger rammerne for oprettelse af klasser, men det bliver en forudsætning for de statslige tilskud, at dette sker inden for rammerne af det fleksible klasseloft. Der ændres ikke ved, at der i de gymnasiale uddannelser er mulighed for at anvende en lang række af organiserings- og tilrettelæggelsesformer for den konkrete undervisning. I den forbindelse kan undervisningen f.eks. i visse tilfælde organiseres i hold inden for den enkelte klasse og på tværs af klasser, når det er praktisk og pædagogisk begrundet. Den nærmere beskrivelse af disse muligheder er ikke præcist den samme i de forskellige uddannelsesbekendtgørelser. Også inden for rammerne af den undervisning, der er organiseret med udgangspunkt i selve klassen, har lærerne frihed til at benytte en mangfoldighed af konkrete undervisningsmetoder. Indførelsen af et fleksibelt loft med dette lovforslag indebærer ikke nogen indskrænkninger i de gældende regler om organisering og tilrettelæggelse af den konkrete undervisning på institutionerne.

Med indførelsen af det fleksible klasseloft, der opgøres ud fra en gennemsnitlig klassekvotient, er der imidlertid behov for en funktionel definition af et klassebegreb til brug for konstatering af, om den gennemsnitlige klassekvotient er på 28,0 eller derunder, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.

De uddannelser, der omfattes af ordningen med klasseloftet, er de gymnasiale fuldtidsuddannelser, dvs. de treårige uddannelser til studentereksamen (stx), højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), den toårige uddannelse til studentereksamen tilrettelagt som studenterkursus og den toårige uddannelse til højere forberedelseseksamen (hf). Ordningen omfatter således ikke enkeltfagsundervisning, herunder gymnasiale suppleringskurser eller gymnasiale indslusningskurser for fremmedsprogede. International Baccalaureate (IB) er ikke en dansk gymnasial uddannelse, hvorfor den ikke omfattes af ordningen med fleksible klasseloft, men pre-IB, der er en særlig tilrettelæggelse af 1. g, vil være omfattet af klasseloftet.

Klasseloftet vil omfatte de gymnasiale fuldtidsuddannelser, der udbydes på offentlige gymnasier, hf-kurser og voksenuddannelsescentre, der er omfattet af lov om institutioner

for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., erhvervsskoler, der er omfattet af lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, og private gymnasier, studenterkurser og hf-kurser, jf. lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser). For hf-kurser ved professionshøjskoler, der modtager statslige tilskud efter de på finansloven afsatte bevillinger til offentlige gymnasier, vil det være en tilskudsforudsætning, at de følger bestemmelserne om klasseloftet ligesom andre bestemmelser om de gymnasiale uddannelser. Tilsvarende vil klasseloftet gælde for statsinstitutionen Sorø Akademis Skole og gymnasieafdelingen på Sankt Annæ Gymnasium.

Klasseloftet omfatter alle en institutions udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser og skal opgøres på de enkelte klassetrin hver for sig. Der vil ved bekendtgørelse blive fastsat regler om opgørelsen og beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 3), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 3), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 3), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 2). Det er hensigten at udforme regler, så institutionens gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres på hvert klassetrin for hver af de uddannelser, institutionen udbyder. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser), påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være mindre end de ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv.

I det omfang elever, der har behov for en særlig individuel tilrettelæggelse pga. handicap, sygdom, eliteidrætsudøvelse, musikalsk grundkursus eller lignende, jf. § 40, stk. 2, § 41, stk. 2, og § 46 i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), § 36, stk. 2, § 37, stk. 2, og § 41 i lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven) og § 40, stk. 2, § 41, stk. 2, og § 46 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), er samlet i egne klasser, påregnes disse klasser således ikke at skulle indgå i opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser. Hvis elever, der har behov for en særlig individuel tilrettelæggelse, deltager i en ordinær klasse, vil de indgå i opgørelsen for de ordinære klasser, men vil kunne begrunde en fravigelse, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.

For en institution, der har flere udbudssteder med udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser, påtænkes opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient at skulle omfatte alle udbudsstederne under ét. Børne- og undervisningsministeren vil vurdere metoden for opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient efter 1. år med henblik på eventuelt at fastlægge en anden opgørelsesmetode, hvis erfaringerne tilsiger dette. Der vil f.eks. kunne ske opgørelse for to eller flere uddannelser under ét. Om opgørelsen af den gennemsnitlige

klassekvotient henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.2.

For en institution, der udbyder uddannelserne til stx og hf på to udbudssteder, hvor der på de to udbudssteder samlet er 12 ordinære stx-klasser med 335 elever, 8 ordinære hf-klasser med 227 elever og 3 stx-forsøgsklasser med 57 elever på 1. årgang, vil modellen med en opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient for alle udbudsstederne under ét betyde, at den gennemsnitlige klassekvotient være 27,9 for de ordinære stx-klasser og 19,0 for stx-forsøgsklasserne og dermed overholdt, mens den for de ordinære hf-klasser vil være 28,4 og dermed overskredet. Om konsekvenser af overskridelsen henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.2.

Det er institutionens ansvar, at det fleksible klasseloft overholdes. Når en elev har fået meddelelse om sin optagelse ved en institution og således er optaget på en gymnasial fuldtidsuddannelse har eleven ret og krav på at kunne påbegynde og fuldføre uddannelsen ved den pågældende institution, medmindre institutionen i medfør af studie- og ordensregler for de gymnasiale uddannelser kan bortvise eleven. Klasseloftet indebærer således ikke en adgang for institutionen til at kunne bortvise en optaget elev af hensyn til institutionens overholdelse af klasseloftet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, § 2, nr. 1, § 3, nr. 1, og § 4, nr. 1.

2.2. Tilskudsbetingungelse

2.2.1. Gældende ret

Der er efter gældende lovgivning for uddannelsesinstitutioner, der udbyder de gymnasiale fuldtidsuddannelser, ikke bestemmelser om tilskudsbetingungelser knyttet til størrelsen af klasserne.

2.2.2. Den foreslåede ordning

Det fleksible klasseloft gennemføres ved indførelse af en tilskudsbetingungelse for de selvejende uddannelsesinstitutioner omfattet af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser). Det vil for institutionerne være en betingungelse for de statslige tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser, at der maksimalt er en gennemsnitlig klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale uddannelser, en institution udbyder.

Tilskudsbetingungelsen er gældende fra den første opgørelse af klassekvotienterne. Baggrunden for, at tilskudsbetingungelsen ikke er gældende fra starten af undervisningen er, at der erfaringsmæssigt sker en del elevbevægelser i den første måned af de gymnasiale uddannelsesforløb, hvor elever falder fra eller skifter uddannelse eller institution, hvorfor det vil være meget ressourcekrævende, hvis det fleksible klasseloft skulle være gældende fra starten af uddannelsesforløbet. Institutionerne kan således i forbindelse med optagelsen og fordelingen af elever optage flere elever i gennemsnit pr.

klasse end 28, dvs. foretage en »overbooking«, men hvis elevbevægelserne ikke senest ved den første opgørelse af klassekvotienterne har bragt den gennemsnitlige klassekvotient ned på 28,0 eller derunder, vil institutionen skulle oprette klasser, så kvotienten bringes ned på 28,0 eller derunder, medmindre der er tale om et særligt tilfælde, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2. »Overbookningen« forudsættes at være baseret på institutionernes erfaringer med antallet af elever, der enten ikke påbegynder uddannelsen, falder fra eller skifter uddannelse eller institution inden den første opgørelse af klassekvotienten.

Der vil ved bekendtgørelse blive fastsat regler om det første opgørelsestidspunkt af den gennemsnitlige klassekvotient, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 3), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 3), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 3), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 2). Det er hensigten, at den første opgørelse af klassekvotienterne skal ske 20 dage inde i uddannelsens 1. semester, hvilket svarer til tælle dagen for opgørelsen af aktiviteten til beregning af de statslige tilskud.

Hvis en institution ikke overholder tilskuds betingelsen, må den ved oprettelse af en eller flere ekstra klasser bringe den gennemsnitlige klassekvotient ned på 28,0 eller derunder.

Hvis Ministeriet for Børn og Undervisning konstaterer, at en institution ikke har opfyldt tilskuds betingelsen om en gennemsnitlig klassekvotient på maksimalt 28,0, vil håndhævelsen ske ved brug af institutionslovgivningens almindelige sanktionsbestemmelser, dvs. bestemmelser om påbud i § 50, stk. 2, i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., § 29, stk. 2, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og § 24 i lov om private gymnasier, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) og bestemmelserne om tilskudsmæssige sanktioner i § 52 i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., § 30 i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og § 25 i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser).

Ved konstatering af en overtrædelse af tilskuds betingelsen vil institutionens bestyrelse efter en partshøring få et påbud om inden for en nærmere angiven kortere frist at bringe forholdene i overensstemmelse med tilskuds betingelsen, dvs. oprette det fornødne antal ekstra klasser til at bringe den gennemsnitlige klassekvotient ned på 28,0 eller derunder.

Hvis bestyrelsen ikke overholder et sådan påbud, vil der kunne iværksættes tilskudsmæssige sanktioner i form af tilbageholdelse af tilskud, bortfald af tilskud helt eller delvis eller krav om tilbagebetaling helt eller delvist af tilskud. Hvis det konstateres, at en institution ikke overholder tilskuds betingelsen, vil en eventuel tilskudsmæssig sanktion være rettet mod den del af tilskuddet, der ikke er afskåret, jf. afsnit 2.3.2. nedenfor. Tilskudssanktionen kan kun rettes mod tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser og ikke andre uddannelser, institutionen udbyder.

Hvis bestyrelsen ikke efterkommer et påbud om at oprette det fornødne antal ekstra klasser til at bringe den gennem-

snitlige klassekvotient ned på 28,0 eller derunder, vil børne- og undervisningsministeren som alternativ til tilskudsmæssige sanktioner for institutioner omfattet af lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. eller lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse kunne beslutte, at bestyrelsens opgaver eller dele heraf i en periode varetages af personer, der udpeges af ministeren, eller at bestyrelsen træder tilbage, således at en ny bestyrelse skal udpeges efter reglerne i institutionens vedtægt, jf. § 20, stk. 2, i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og § 10, stk. 2, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 1), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 1), og § 3, nr. 1 (8 a, stk. 1).

2.3. Tilskudsafskæring

2.3.1. Gældende ret

Den gældende lovgivning om de institutioner, der udbyder gymnasiale uddannelser, indeholder ikke regler om afskæring af tilskud som følge af klasse størrelsen.

2.3.2. Den foreslåede ordning

Der foreslås indført en afskæring af tilskud til uddannelse af elever på de gymnasiale fuldtidsuddannelser, der er optaget ud over en gennemsnitlig klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin.

Tilskudsafskæringen indebærer, at hvis en institution ved beregningen af de statslige tilskud har en gennemsnitlig klassekvotient på mere end 28,0, vil elever, der er optaget ud over 28 pr. klasse i gennemsnit, ikke indgå i institutionens opgørelse af tilskudsudløsende årselever for de aktivitetsafhængige tilskud.

Den foreslåede tilskuds betingelse, jf. afsnit 2.2.2., gælder fra den første opgørelse af klassekvotienterne, der foreslås at blive sammenfaldende med den første tælle dag for opgørelsen af aktiviteten til beregning af de statslige tilskud. Selvom en institution før tælle dagen skulle have en større gennemsnitlig klassekvotient end 28,0, vil det således ikke betyde, at der skal ske en tilskudsafskæring. Det er for tilskudsafskæringen forholdene på tælle dagen, der er afgørende.

Hvis en institution for eksempel indberetter 288 elever på et klassetrin, hvor der er oprettet 10 klasser, vil der være en gennemsnitlig kvotient på 28,8 elever, hvorfor eleverne ud over den maksimale gennemsnitlige kvotient på 28,0 ikke vil indgå i årselevberegningen til brug for fastlæggelsen af de aktivitetsafhængige tilskud. I eksemplet vil der således være 8 elever, der ikke vil indgå i beregningen af årselever, jf. dog de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2. om mulighederne for fravigelse i særlige tilfælde. Disse 8 elever er således ikke tilskudsudløsende, og vil derfor heller ikke indgå i grundlaget for grundtilskud, fællesudgiftstaxametertilskud, bygningstaxametertilskud eller alle øvrige tilskud, der er baseret på grundlagsårselever.

Tilskudsafskæringen omfatter alle aktivitetsafhængige tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning, der ydes i henhold til lov om institutioner for almen gymnasiale uddan-

nelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser).

Lignende tilskudsafskæringer findes for kursister på almen voksenuddannelse i § 30 a i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., for udenlandske deltagere i erhvervsuddannelser i § 15, stk. 5 og 6, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og for ledige, revalidender m.fl. i § 1, stk. 3, i lov om betaling for visse uddannelsesaktiviteter i forbindelse med lov om en aktiv beskæftigelsesindsats m.m.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 2), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 2), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 2), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 1).

2.4. Fravigelse af tilskudsbetingsen og tilskudsafskæringen

2.4.1. Gældende ret

Som anført under afsnit 2.2.1. og 2.3.1. er der i gældende lovgivning ingen bestemmelser om fleksibelt klasseloft som tilskudsbetingsen eller afskæring af tilskud som følge af klassestørrelse. Der er derfor heller ingen adgang til fravigelse af sådanne tilskudsregler.

2.4.2. Den foreslåede ordning

2.4.2.1. Generelt om fravigelser

Af aftalen af 22. december 2011 mellem regeringen (Socialdemokraterne, De Radikale og Socialistisk Folkeparti) og Enhedslisten om udmøntning af fleksibelt loft på 28 elever i klasserne i de gymnasiale uddannelser fremgår:

»Af hensyn til elever i primært udkantsområder med lang afstand mellem gymnasierne indføres en permanent dispensationsmulighed, som åbner for i særlige tilfælde at optage elever, selv om 28-gennemsnittet overskrides.

I tilfælde af optagelse af elever i løbet af skoleåret, skal der primært i udkantsområder desuden være mulighed for dispensation for at sikre den nødvendige fleksibilitet. Tilsvarende gælder i forbindelse med optagelse af udvekslingsstudenter o.l.

Dispensationer skal ske efter på forhånd fastlagte objektive kriterier. «

Det foreslås derfor, at det fleksible klasseloft skal kunne fraviges i særlige tilfælde, så en institution vil kunne have en større gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder. Fravigelserne af tilskudsbetingsen og tilskudsafskæringen vil skulle ske efter på forhånd fastlagte objektive kriterier, der foreslås fastsat i en bekendtgørelse, der udstedes af børne- og undervisningsministeren. I sådanne særlige tilfælde vil institutionen uanset tilskudsbetingsen kunne overskride den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 og uanset tilskudsafskæringen kunne lade elever ud over den

gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 indgå i tilskudsberegningen.

Ved afgrænsningen af »særlige tilfælde« skal der tages udgangspunkt i elevens situation. Det er hensynet til eleven, der begrunder, at der undtagelsesvis kan ske en fravigelse af klasseloftet, så en institution kan have en større gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på et klassetrin.

Fravigelserne vil bl.a. kunne være begrundet i forholdene ved uddannelsesforløbet start og altså før den første opgørelse af den gennemsnitlige klassekvotient, og i optagelse af elever, der starter inde i uddannelsesforløbet, f.eks. fordi de flytter til området fra en anden landsdel. Der vil desuden for elever, der deltager i en særlig tilrettelæggelse, kunne være særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse.

Den nedenfor i afsnit 2.4.2.2.-4. foretagne afgrænsning af fravigelsesmulighederne vil kunne justeres og nuanceres, hvis erfaringerne med ordningen tilsiger det.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 3), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 3), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 3), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 2).

2.4.2.2. Fravigelser begrundet i forholdene ved uddannelsesforløbet start

I forbindelse med optagelsen af elever i de gymnasiale fuldtidsuddannelser skal det særligt af hensyn til elever i udkantsområder, hvor der er langt mellem udbudsstederne af de pågældende uddannelser, sikres, at eleverne ikke som følge af det fleksible klasseloft får urimeligt langt til uddannelsesstedet eller ikke kan blive optaget på det lokale udbudssted. Som nævnt i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.2., vil det være meget ressourcekrævende, hvis det fleksible klasseloft skal gælde fra starten af uddannelsesforløbet. Der er hidtil sket en »overbookning« ved starten af uddannelsesforløbene baseret på institutionernes erfaringer med elever, der enten ikke påbegynder uddannelsen, falder fra eller skifter uddannelse eller institution inden for en kortere periode efter starten. Der vil fortsat kunne ske sådan en »overbookning« baseret på institutionernes erfaringer, hvor det vil være institutionens ansvar at sikre overholdelsen af den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0, hvis der ikke er så mange elever, der enten ikke påbegynder uddannelsen, falder fra eller har skiftet til anden uddannelse eller institution inden den første opgørelse af klassekvotienten.

Særligt for mindre institutioner vil det kunne være meget ressourcekrævende, hvis det viser sig, at der ikke er sket elevbevægelser, så »overbookningen« er væk ved den første opgørelse af den gennemsnitlige klassekvotient. Samtidig er det i udkantsområder ofte ikke muligt i forbindelse med fordelingen ved optagelsen at henvise elever til et alternativt udbudssted inden for en rimelig geografisk afstand fra elevens bopæl. Det påtænkes derfor fastsat, at sådanne institutioner som udgangspunkt vil kunne optage ansøgere i lokalområdet, uanset at dette kan medføre en overskridelse af klasseloftet.

Ved lokalområdet forstås det område, hvor eleverne, hvis de skulle optages på det nærmeste liggende alternative ud-

budssted af den pågældende uddannelse, ville få en transporttid på mere end 5 kvarter. Det forudsættes, at elever i lokalområdet, der har søgt om optagelse på udbudssteder længere væk, i videst muligt omfang optages på den anden institution. Transporttiden på 5 kvarter hver vej mellem bopæl og udbudssted opgøres med brug af offentlige transportmidler. Opgørelsen kan ske med brug af

www.rejseplanen.dk

eller lignende systemer. Ved opgørelsen af transporttiden til udbud af uddannelsen til studentereksamen (stx) eller uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf) på institutioner omfattet af lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. eller lov om institution for erhvervsrettet uddannelse indgår udbud på private gymnasier m.v. ikke.

Der påtænkes i bekendtgørelsen fastsat en liste over institutioner (udbudssteder), der kan bruge denne fravigelsesmulighed. Der vil ved udformningen af listen blive taget udgangspunkt i, hvilke institutioner der i dag modtager udkantstilskud, men særlige geografiske hensyn vil også kunne inddrages. For at være omfattet af undtagelsen skal institutionen (udbudsstedet) være beliggende i sådan en afstand fra alternative uddannelsessteder, at elever generelt ofte vil have en urimelig transporttid til alternativet. Som eksempel kan nævnes, at der for elever på Bornholm ikke er nogle alternative gymnasiale uddannelsessteder inden for en rimelig transporttid til Campus Bornholms tilbud. Campus Bornholm vil derfor kunne komme på listen, uanset at institutionen ikke modtager udkantstilskud.

Ordningen påtænkes udformet således, at de institutioner på listen, der konstaterer et behov for at bruge fravigelsesadgangen, skal udarbejde en begrundet redegørelse for de forhold, der medfører behovet, herunder en beskrivelse af de forhold, der medfører, at eleverne ikke kan henvises til en anden institution. Hvis det ved første opgørelse viser sig, at den gennemsnitlige klassekvotient er over 28,0, skal redegørelsen indsendes til Ministeriet for Børn og Undervisning i stedet for den første indberetning om overholdelsen af tilskudsbetingelsen, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.2.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 3), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 3), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 3), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 2).

2.4.2.3. Fravigelser begrundet i forhold vedrørende nye elever, der optages inde i uddannelsesforløbet

En elev, der kommer til inde i uddannelsesforløbet, må som følge af det fleksible klasseloft ikke få urimelig langt til sin gymnasiale uddannelse fra bopælen (folkeregisteradresse).

For sådanne elever påtænkes derfor åbnet mulighed for fravigelse af klasseloftet ud fra et afstandskriterium således, at de ikke bør tåle at få mere end fem kvarters transporttid til uddannelsesstedet. Dette kriterium svarer til et af kriterierne for adgang til optagelse på skolehjem for elever i erhvervsuddannelserne.

Transporttiden skal opgøres til mulige uddannelsessteder med den gymnasiale uddannelse, eleven ønsker optagelse på. Det er uddannelsen som sådan, vurderingen skal foretages i forhold til, ikke det pågældende uddannelsessteds udbud af studieretninger, valgfag etc. Ved opgørelsen af transporttiden til udbud af uddannelsen til studentereksamen (stx) eller uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf) på institutioner omfattet af lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. eller lov om institution for erhvervsrettet uddannelse indgår udbud på private gymnasier m.v. ikke.

En elev, der har over den fastsatte transporttid til mulige alternative uddannelsessteder, opfylder kriteriet for en fravigelse, og det uddannelsessted, hvortil eleven vil have den korteste transporttid, kan optage eleven, selvom institutionen herved overskrider klasseloftet. Det beskrevne afstandskriterium vil således primært være af betydning i områder, hvor der er langt mellem udbud af de gymnasiale uddannelser.

Der påtænkes i øvrigt fastsat følgende kriterier for fravigelser i forhold til elever, der optages inde i et uddannelsesforløbet, til supplerende af afstandskriteriet:

- Elever, der under deres gymnasiale uddannelser flytter til andre landsdele og derfor ikke kan fortsætte på den institution, hvor de er startet, optages normalt på den samme uddannelse på en institution i den landsdel, hvortil de flytter. For sådanne »tilflyttere« vil det oven for beskrevne afstandskriterium kunne finde tilsvarende anvendelse, men der vil, hvis en elev har en særlig studieretning (f.eks. med klassiske sprog eller musik, hvor der i tilflytterområdet kun er ét udbudssted, der udbyder tilsvarende fag), kunne ske optagelse, selvom afstandskriteriet ikke er opfyldt mellem bopæl og et alternativt uddannelsessted.
- For udvekslingsstudenter, der enten kan være udenlandske elever, der i en periode følger en gymnasial uddannelse i Danmark, eller elever der i en periode deltager i undervisning i udlandet, vil der kunne være behov for at fravige klasseloftet. For udenlandske udvekslingsstudenter, der optages midlertidigt på en gymnasial uddannelsesinstitution for f.eks. et halvt eller helt år, påtænkes fastsat, at de kan optages, selv om institutionen derved overskrider klasseloftet, såfremt der kan påvises særlige grunde til, at eleven skal gå på den pågældende institution, såsom at vedkommende har bopæl hos en elev, der allerede går på institutionen. For danske elever, der tager på udvekslingsophold i udlandet i minimum et halvt år og har søgt om orlov fra den danske institution i udvekslingsperioden, påtænkes fastsat, at de vil kunne fortsætte deres uddannelsesforløb på den oprindelige institution, når de vender tilbage, uanset at det indebærer en overskridelse af klasseloftet.
- Efter bekendtgørelse om optagelse i de gymnasiale uddannelser kan en elev, som har gennemført 1. eller 2. skoleår, indgå en forudgående aftale med institutionens leder om orlov fra uddannelsen på op til ét år, hvis vedkommende – ud over at skulle på privat studieophold i

udlandet – skal på barsel eller har tilsvarende grunde til sit fravær. Det følger af bekendtgørelsen, at vedkommende efter endt fravær har krav på at fortsætte på den samme uddannelse og, medmindre særlige forhold foreligger, tillige på at fortsætte på den samme institution. Sådanne aftaler vil fortsat kunne indgås, uden at institutionens leder behøver at tage forbehold for, at klasseloftet ikke overskrides, når eleven vender tilbage. Overskridelse af klasseloftet vil således ikke i sig selv udgøre et »særligt tilfælde«, der begrundet bortfald af en elevs ret til at kunne fortsætte sit uddannelsesforløb på den oprindelige institution, når vedkommende vender tilbage fra orlov

- For omgængere, der ikke er omfattet af det oven for beskrevne afstandskriterium, og som skal gå 1., 2. eller 3. år af uddannelsen om, påtænkes det fastsat, at de vil kunne fortsætte på deres hidtidige uddannelsessted, uanset at klasseloftet derved overskrides, hvis det vurderes væsentligt at ville forberede deres muligheder for at gennemføre uddannelsen, evt. i forening med en særlig indsats over for eleven.
- Særligt for bortviste elever, der midt i et skoleår måtte blive bortvist på grund af overtrædelse af studie- og ordensreglerne, bør det sikres, at de kan fuldføre deres uddannelse på en anden institution, der vil optage dem. Det påtænkes derfor fastsat, at de vil kunne optages, uanset at klasseloftet derved overskrides, hvis de opfylder det oven for beskrevne afstandskriterium, dog således, at den bortvisende institution ikke indgår blandt de mulige uddannelsessteder.
- En ansøger til en almengymnasial uddannelse kan i henhold til optagelsesbekendtgørelsen klage til regionsrådet over retlige spørgsmål i forbindelse med et fordelingsudvalgs afgørelse i en genoptagelsessag om den pågældendes fordeling. Hvis en sådan ansøger først er optaget på én institution, men i kraft af regionsrådets afgørelse siden opnår ret til optagelse på en anden institution, kan eleven optages på sidstnævnte institution, uanset at det indebærer en overskridelse af klasseloftet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 3), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 3), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 3), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 2).

2.4.2.4. Elever i særlige tilrettelæggelser

Det påtænkes, at der skal kunne ske en fravigelse af klasseloftet for elever, der har behov for en særlig individuel tilrettelæggelse af undervisningen pga. handicap, sygdom, eliteidrætsudøvelse, musikalsk grundkursus eller lignende, jf. § 40, stk. 2, § 41, stk. 2, og § 46 i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), § 36, stk. 2, § 37, stk. 2, og § 41 i lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven) og § 40, stk. 2, § 41, stk. 2, og § 46 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx).

Hvis sådanne elever, der ikke indgår i en særlig klasse, som led i tilrettelæggelse af deres længere forløb skal deltage i en bestående klasse i dansk A, hvilket er det fag den

gennemsnitlige klassekvotient opgøres på baggrund af, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.2., påtænkes det fastsat, at de vil kunne deltage, uanset at klasseloftet derved overskrides. Baggrunden herfor er, at en enkelt elevs særlige forhold ikke bør indebære, at der skal ske en ændring af øvrige elevers bestående klasser.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 3), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 3), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 3), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 2).

2.4.2.5. Administration af fravigelsesadgangen

Administrationen af fravigelsesadgangen fra klasseloftet påtænkes udformet således, at det er den enkelte institution, der skal tilvejebringe dokumentationen for, at de objektive betingelser er opfyldt. Denne dokumentation skal kontrolleres af institutionens revisor, der skal påse, at betingelserne er opfyldt. Den revisorattesterede dokumentation skal danne grundlag for en indberetning til Ministeriet for Børn og Undervisning om brug af fravigelsesmuligheden og overskridelsen af loftet for den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0.

Institutionen skal desuden i redegørelsen forholde sig til, hvorvidt brugen af fravigelsesmuligheden har øget institutionens elevantal så meget, at der er grundlag for dannelse af en ekstra klasse, og fra hvornår det i givet fald skal ske. De elementer, der vil skulle indgå i vurderingen heraf, er bl.a. overskridelsens størrelse, institutionens størrelse (antal klasser på det pågældende klassetrin på den pågældende uddannelse), om overskridelsen af klasseloftet baseret på institutionens dokumenterede erfaringer med elevbevægelser kan forventes at forsvinde inden for en kortere tid, og hvor lang tid, der er tilbage af det pågældende uddannelsesforløb. Hvis Ministeriet for Børn og Undervisning i modsætning til institutionen finder, at der er grundlag for dannelse af en ekstra klasse vil ministeriet orientere institutionen derom. Hvis institutionen ikke på den baggrund danner en ekstra klasse, kan ministeriet give institutionen et påbud derom og i øvrigt bruge institutionslovgivningens almindelige sanktionsbestemmelser, jf. beskrivelse deraf i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.2.

Der vil eventuelt baseret på erfaringerne med fravigelsesmuligheder senere kunne blive fastsat regler, hvorefter institutioner, der bruger fravigelsesadgangen i væsentlig større omfang end andre institutioner eller over en fastsat grænse af deres antal årselever, kan fratages retten til selv at administrere fravigelsesadgangen, men skal indhente en forudgående godkendelse hos Ministeriet for Børn og Undervisning. Kriterierne for fratagelse af adgang til selv at administrere fravigelsesadgangen kan eventuelt bero på institutionens beliggenhed.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 3), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 3), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 3), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 2).

2.4.2.6. Ekstra lærerressourcer

Af aftalen af 22. december 2011 mellem regeringen (Socialdemokraterne, De Radikale og Socialistisk Folkeparti)

og Enhedslisten om udmøntning af fleksibelt loft på 28 elever i de gymnasiale uddannelser fremgår:

»Skoler, der har fået dispensation til i særlige tilfælde at overskride 28-grænsen, skal sikre, at lærerstøtten pr. elev er den samme uanset klassestørrelse. De ekstra lærerressourcer kan målrettes elever med størst behov for støtte.«

Det påtænkes derfor at blive et vilkår for fravigelse af klasseloftet, at lærerstøtten pr. elev skal være den samme uanset klassestørrelsen, dvs. der skal tilføjes ekstra lærerressourcer, hvis en institution, der overskrider den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0, skal tilføre undervisningen ekstra lærerressourcer i forhold til overskridelsen. Ansvar for, at de ekstra lærerressourcer afsættes og anvendes i overensstemmelse hermed, påtænkes placeret i institutionens bestyrelse, der skal tage stilling til en plan derfor.

Der påtænkes ikke fastsat centrale regler om den nærmere anvendelse af de ekstra lærerressourcer, men det forudsættes, at anvendelsen tilrettelægges, så den er til gavn for de elever, der berøres af overskridelsen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 3), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 3), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 3), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 2).

2.5. Kontrol med overholdelse af tilskudsbetingsen og tilskudsafskæringen samt indberetning om brug af fravigelsesmuligheder

2.5.1. Gældende ret

Der er i gældende lovgivning bestemmelser om revisors kontrol af institutioners oplysninger til brug for beregning af statstilskud i § 42, stk. 4, 3. pkt., i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og § 26, stk. 5, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Der er bestemmelser om børne- og undervisningsministerens indhentelse af oplysninger fra institutioner til brug for fastlæggelse af tilskud i § 54, stk. 1, i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., 31, stk. 1, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og § 26, stk. 1, i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser).

2.5.2. Den foreslåede ordning

Kontrollen med overholdelsen af tilskudsbetingsen vil være baseret på, at institutionens revisor ved den første opgørelse påser, at betingelsen er opfyldt. Det er hensigten, at den første opgørelse af klassekvotienterne skal ske 20 dage inde i uddannelsens 1. semester, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.2. Herefter vil revisor som led i sin almindelige revision af institutionens forhold skulle påse overholdelsen af tilskudsbetingsen tilsvarende overholdelse af de øvrige tilskudsbetingsbetingelser som f.eks. betingelser om, at institutionens aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for institutionen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det, jf. § 22, stk. 2, i lov

om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., § 17 i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og § 16, stk. 3, i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser).

Tilsvarende vil tilskudsafskæringen være baseret på, at revisor i forbindelse med de almindelige indberetninger til brug for fastlæggelsen af institutionens tilskud påser overholdelsen af det fleksible klasseloft. Institutionernes brug af fravigelsesmulighederne forudsættes tilsvarende at blive indberettet til Ministeriet for Børn og Undervisning som led i tilskudsforvaltningen.

Ministeriet for Børn og Undervisning vil på dette grundlag følge udviklingen og gennemføre tilsyn med overholdelsen af det fleksible klasseloft, herunder f.eks. i form af stikprøver med institutionernes brug af fravigelsesmulighederne.

Regler om institutionernes indberetninger til brug for Ministeriet for Børn og Undervisnings kontrol med overholdelse af det fleksible klasseloft, herunder tilskudsbetingsen, tilskudsafskæringen og fravigelsesmulighederne, vil blive fastsat i henhold til § 42, stk. 4, 3. pkt., og § 54, stk. 1, i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., § 26, stk. 5, og 31, stk. 1, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og § 26, stk. 1, i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser).

2.6. Opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient

2.6.1. Gældende ret

Der er i gældende lovgivning ingen bestemmelser om opgørelse af den gennemsnitlige klassekvotient.

2.6.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet.

Det er hensigten, at den gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres for de enkelte uddannelser hver for og for hvert klassetrin. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser), påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være mindre end de ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv. For en institution, der har flere udbudssteder med udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser, vil opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient skulle omfatte alle udbudsstederne under ét. Hvis erfaringerne med den beskrevne model for opgørelsen viser, at der er behov for en justering deraf, vil ministeren kunne ændre modellen. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Der er ikke i den gymnasiale uddannelseslovgivning fastlagt et entydigt klassebegreb, men det er op til de enkelte institutioner at fastlægge rammerne for klasseskolegangen inden for uddannelsesbekendtgørelsernes rammer, jf. almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.1.

Med gennemførelsen af det fleksible klasseloft ved indførelse af en tilskudsbetingelse er der behov for en funktionel definition af et klassebegreb til brug for konstatering af, om betingelsen er opfyldt, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.1. og 2.1.2. Det påtænkes fastsat, at der tages udgangspunkt i den gruppering af elever, der har faget dansk A sammen. Dette er begrundet i, at reglerne for de gymnasiale fuldtidsuddannelser – skønt med varierende beskrivelser heraf uddannelsesbekendtgørelserne imellem – bygger på, at elever i en klasse har de obligatoriske fag sammen, og at faget dansk A indgår som et obligatorisk fag i alle uddannelserne. Det er naturligvis ikke afgørende, hvilken betegnelse den enkelte institution i praksis benytter for disse »klasser«.

Hvis andre end en classes elever deltager i undervisningen i faget dansk A, vil de pågældende skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient. Dette vil dog kunne fraviges for elever, der har behov for en særlig individuel tilrettelæggelse pga. handicap, sygdom, eliteidrætsudøvelse, musikalsk grundkursus eller lignende, jf. § 40, stk. 2, § 41, stk. 2, og § 46 i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), § 36, stk. 2, § 37, stk. 2, og § 41 i lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven) og § 40, stk. 2, § 41, stk. 2, og § 46 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), hvor der kan være behov for en fravigelse af klasse-loftet, hvis de ikke indgår i en særlig klasse oprettet med henblik på det særlige forløb. Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.

Hvis en institution indretter sig på en sådan måde, at en definition baseret på elever på faget dansk A konkret ikke er overensstemmende med en almen forståelse af klassebegrebet, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.1., skal institutionen tydeligt gøre Ministeriet for Børn og Undervisning opmærksom på dette.

Definitionen vil siden kunne justeres og nuanceres, hvis erfaringerne med ordningen tilsiger det.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 3), § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 3), § 3, nr. 1 (§ 8 a, stk. 3), og § 4, nr. 1 (§ 39 a, stk. 2).

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Lovforslaget medfører følgende merudgifter for staten fordelt på uddannelsesområder:

Mio. kr.	2012	2013	2014	2015 og frem
Uddannelse				
Stx	40	103	130	137
Hf	12	30	30	37
Hhx	13	26	27	27
Htx	3	5	5	5
I alt	68	164	192	206

Dertil kommer udgifter til på 20 mio. kr. til en pulje til kapacitetsudvidelse på institutioner for erhvervsrettet uddannelse i 2012. Puljen til kapacitetsudvidelse på institutioner for erhvervsrettet uddannelse medfører ikke merudgifter for staten, da der er tale om omprioriterede midler inden for Ministeriet for Børn og Undervisnings samlede ramme.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for regioner og kommuner.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget har været sendt til høring hos:

Akademikernes Centralorganisation, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Erhvervsskoler – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler – Lederne, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Erhvervsskolelederne i Danmark, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Foreningsfællesskabet Ligeværd, FSR – danske revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Gymnasieskolernes Inspektorforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, Gymnasieskolernes Rektorforening, Handelsskolernes Lærerforening, Håndværksrådet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsammenslutningen af Handelsskoleelever, Lederforeningen for VUC, Lederne, LO, Private Gymnasier og Studenterkurser, Rigsrevisionen, Rådet for de Gymnasiale Uddannelser, Rådet for Etniske Minoriteter, Uddannelsesforbundet og VUC Bestyrelsesforening.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindredgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Merudgifter på 206 mio. kr. årligt, når det fleksible klasseloft er fuldt indfaset i 2015.
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1 (§ 30 b)

Med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 30 b i lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. indføres et fleksibelt klasseloft på 28,0 elever i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, der udbydes på institutioner omfattet af lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Institutioner omfattet af lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. har typisk udbud af de gymnasiale uddannelser til studentereksamen (stx) og højere forberedelseksamen (hf), men hvis institutionen er indgået i en sammenlægning med en institution for erhvervsrettet uddannelse, vil den også kunne have udbud af uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). Reglerne om tilskud til uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), der gennemføres på institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse, følger de samme tilskudsregler som for sådanne udbud på institutioner for erhvervsrettet uddannelse, jf. § 6, stk. 1, 2. pkt., i lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Tilskud til de gymnasiale uddannelser til studentereksamen (stx) og højere forberedelseksamen (hf) ydes efter § 30 i lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Til § 30 b, stk. 1

Det foreslås, at det bliver en betingelse for tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser, at institutionen overholder det fleksible klasseloft. Eventuelle tilskudsmæssige sanktioner som følge af manglende overholdelse af tilskuds-betingelsen kan alene rettes mod tilskud til institutionens udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser, da betingelsen alene gælder for at opnå tilskud til gymnasiale fuldtidsuddannel-

ser. Tilskud til andre uddannelser kan således ikke omfattes af en tilskudsmæssig sanktion som følge af en overtrædelse af klasseloftet.

Tilskudsbetingelsen er gældende fra den første opgørelse af klassekvotienter. Der vil blive fastsat regler om opgørelsestidspunktet i henhold til den foreslåede bemyndigelse i stk. 3. Det er hensigten at fastsætte, at den første opgørelse skal ske samtidig med den første indberetning af aktiviteten til brug for beregningen af de statslige tilskud, dvs. 20 dage inde i 1. semester.

Den gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres på de enkelte klassetrin hver for sig, men børne- og undervisningsministeren fastsætter efter den foreslåede bemyndigelse i stk. 3 regler om opgørelsen, herunder beregningen.

Klasseloftet vil omfatte alle en institutions gymnasiale fuldtidsuddannelser og opgøres for den tilskudsmodtagende institution under ét. Det er hensigten, at klasseloftet skal opgøres og beregnes på hvert klassetrin for hver af de uddannelser, institutionen udbyder. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser), påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være mindre end de ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv. Institutionens klassekvotient skal opgøres på tværs af afdelinger etc., hvis en institution har flere forskellige udbudssteder. Den påtænkte opgørelsesmetode kan ændres, hvis erfaringerne efter 1. år med ordningen tilsiger det.

Til illustration af den påtænkte beregningsmetode kan anføres, at hvis en institution således har 10 stx-klasser på 1. år med 281 elever, 10 stx-klasser på 2. år med 265 elever og 9 stx-klasser på 3. år med 249 elever vil klasseloftet på 1. år overskrides med en gennemsnitlig klassekvotient på 28,1, mens det overholdes på 2. og 3. år med en gennemsnitlig klassekvotient på henholdsvis 26,5 og 27,7.

Hvis en institution ikke overholder tilskudsbetingelsen, må den ved oprettelse af en eller flere nye klasser bringe den gennemsnitlige klassekvotient ned på 28,0 eller derunder.

Hvis der ikke oprettes flere klasser, vil Ministeriet for Børn og Undervisning kunne håndhæve betingelsen om overholdelse af det fleksible klasseloft ved brug af bestemmelserne om påbud og tilskudsmæssige sanktioner i § 50, stk. 2, og § 52 i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelse og almen voksenuddannelse m.v.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2 og 2.2.2.

Til § 30 b, stk. 2

Det foreslås, at hvis en institution har en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0, afskæres institutionens aktivitetsafhængige tilskud efter lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almenvoksenuddannelse m.v. til de gymnasiale fuldtidsuddannelser, for så vidt angår de elever, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0. De pågældende elever vil således ikke indgå i beregningen af de aktivitetsafhængige tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser. En overskridelse af klasseloftet ændrer ikke ved elevernes ret til at kunne fuldføre deres gymnasiale uddannelse ved den pågældende institution.

Om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient for institutionen henvises til bemærkningerne til § 30 b, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2. og 2.3.2.

Til § 30 b, stk. 3

Det foreslås, at børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet. Det foreslås endvidere, at børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler, der fraviger den foreslåede stk. 1 om tilskudsbetingelsen og den foreslåede stk. 2 om tilskudsafskæringen sådan, at en institution for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse i særlige tilfælde kan have en større gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser skal ske på baggrund af antal elever i de enkelte klasser. Der er ikke i den gymnasiale uddannelseslovgivning fastlagt et entydigt klassebegreb. Det er således overladt de enkelte institutioner at fastlægge rammerne for klassesdannelsen inden for uddannelsesbekendtgørelsens rammer. Forvaltningen af den nye tilskudsbetingelse og -afskæring gør det derfor nødvendigt at fastsætte regler om et særligt funktionelt klassebegreb til brug for tilskudsforvaltningen. Det påtænkes fastsat, at der tages udgangspunkt i den gruppering af elever, der har det i alle de gymnasiale fuldtidsuddannelser obligatoriske fag dansk A sammen. Hvis en institution indretter sig på en sådan måde, at en definition baseret på elever på faget dansk A konkret ikke er overensstemmende med en almen forståelse af klassebegrebet, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.1., skal Ministeriet for Børn og Undervisning tydeligt gøres opmærksom herpå. Revisor må i sådanne tilfælde, når revisor skal påse overholdelsen af det fleksible klasseloft, jf. de al-

mindelige bemærkninger, afsnit 2.5.2., tage udgangspunkt i en anden definition af klassebegrebet, der anses for retvisende, og redegøre nærmere for denne definition i sin indberetning til ministeriet. Ministeriet vil på den baggrund tage stilling til opgørelsesgrundlaget.

Der vil blive fastsat regler om opgørelsen af klassekvotienten, herunder dens beregning. Det er hensigten, at den gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres for de enkelte uddannelser hver for sig og for hvert klassetrin. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser), påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være mindre end de ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv. For en institution, der har flere udbudssteder med udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser, vil opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient skulle omfatte alle udbudsstederne under ét. Hvis erfaringerne med den beskrevne model for opgørelsen viser, at der er behov for en justering deraf, vil modellen kunne ændres.

Der vil endvidere blive fastsat regler om opgørelsestidspunktet for den gennemsnitlige klassekvotient. Det er hensigten at fastsætte, at den første opgørelse skal ske samtidig med den første indberetning af aktiviteten til brug for beregningen af de statslige tilskud, dvs. 20 dage inde i 1. semester. Efter den første opgørelse skal tilskudsbetingelsen løbende være opfyldt, hvorfor der ikke påtænkes fastsat særlige regler om yderligere opgørelser. Den gennemsnitlige klassekvotient skal dog løbende opgøres på tælle dage til brug for fastlæggelsen af de statslige tilskud.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.2.

Fravigelse af den foreslåede stk. 1 om tilskudsbetingelsen og den foreslåede stk. 2 om tilskudsafskæringen skal ske på baggrund af på forhånd fastsætte objektive kriterier, der kan danne baggrund for en decent administration af fravigelsesadgangen, så konstateringen af, hvorvidt der er grundlag for en beslutning om fravigelse træffes af den institution, der er tættest på den elev, hvis forhold begrundet en fravigelse.

Fravigelserne vil omfatte følgende:

- Forholdene ved uddannelsesforløbets start, hvor det vil være meget ressourcekrævende, hvis der ikke ved optagelse og fordelingen af eleverne kunne tages højde for de elevbevægelser i form af undladelse af påbegyndelse af uddannelsen, frafald eller skift af uddannelse eller institution, der må forventes inden den første opgørelse af klassekvotienten. For mindre institutioner vil det kunne være særdeles ressourcekrævende, hvis det viser sig, at »overbookningen« ikke er væk ved den første opgørelse af den gennemsnitlige klassekvotient. Samtidig er det i udkantsområder ofte ikke muligt i forbindelse med fordelingen ved optagelsen at henvise elever til et alterna-

tivt udbudssted inden for en rimelig geografisk afstand fra elevens bopæl. Det påtænkes derfor fastsat, at visse institutioner i udkantsområder som udgangspunkt vil kunne optage ansøgere i lokalområdet, uanset at dette kan medføre en overskridelse af klasseloftet. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.2.

- Elever, der kommer til inde i uddannelsesforløbet, f.eks. pga. tilflytning, deltagelse i udvekslingsophold, at de skal gå et år om (omgængere) eller er blevet bortvist fra en institution, påtænkes åbnet for en fravigelse af klasseloftet, hvis de ikke kan optages på en anden institution inden for en rimelig transporttid fra deres bopæl eller opfylder særlige kriterier begrundet i deres egne forhold. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.3.
- Der kan for elever, der har behov for en særlig individuel tilrettelæggelse, være behov for en fravigelse af klasseloftet, hvis de ikke indgår i en særlig klasse oprettet med henblik på det særlige forløb. Baggrunden herfor er, at en enkeltelevs særlige forhold ikke bør indebære, at der skal ske en ændring af øvrige elevers bestående klasser. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.4.

Fravigelsesadgangen påtænkes udformet så den baseres på en lokal stillingtagen til, om kriterierne er opfyldt, der kontrolleres af institutionens revisor og efterfølgende indberettes til Ministeriet for Børn og Undervisning til brug for tilskudsforvaltningen og tilsyn. Der vil eventuelt på baggrund af erfaringerne med administrationen af fravigelsesmulighederne senere kunne fastsættes regler om forudgående godkendelse hos Ministeriet for Børn og Undervisning. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.5.

Der kan fastsættes regler om, at lærerstøtten pr. elev som et vilkår for fravigelsen af klasseloftet skal være den samme uanset klassestørrelsen, dvs. der skal tilføjes ekstra lærerressourcer, hvis loftet for klassekvotienten overskrides. Det påtænkes fastsat, at det er institutionens bestyrelses ansvar, at de ekstra lærerressourcer afsættes og anvendes efter en plan bestyrelsen har taget stilling til. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.6.

Der henvises i øvrigt om fravigelsesmulighederne til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.

Til § 2

Til nr. 1 (§ 15 b)

Med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 15 b i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse indføres et fleksibelt klasseloft på 28,0 elever i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, der udbydes på institutioner omfattet lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Institutioner omfattet lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse har typisk udbud af de gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksa-

men (htx), men hvis institutionen er indgået i en sammenlægning med institutioner omfattet af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. kan de også have udbud af de gymnasiale uddannelser til studentereksamen (stx) og højere forberedelseseksamen (hf) eller hvis de selv får et stx-udbud eller hf-udbud, jf. § 1, stk. 1, 5. pkt., i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Reglerne om tilskud til uddannelserne til studentereksamen (stx) og højere forberedelseksamen (hf), der gennemføres på institutioner for erhvervsrettet uddannelse, følger de samme tilskudsregler som for sådanne udbud på institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse, jf. § 4, stk. 1, 2. pkt., i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Tilskud til de gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) ydes efter § 15 i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse for så vidt tilskud til fællesudgifter og bygningsudgifter samt efter § 39 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) for så vidt tilskud til undervisningsudgifter og færdiggørelsestilskud.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Til § 15 b, stk. 1

Det foreslås, at det bliver en betingelse for tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser, at institutionen overholder det fleksible klasseloft. Eventuelle tilskudsmæssige sanktioner som følge af manglende overholdelse af tilskudsbetingelsen kan alene rettes mod tilskud til institutionens udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser, da betingelsen alene gælder for at opnå tilskud til gymnasiale fuldtidsuddannelser. Tilskud til andre uddannelser kan således ikke omfattes af en tilskudsmæssig sanktion som følge af en overtrædelse af klasseloftet.

Tilskudsbetingelsen er gældende fra den første opgørelse af klassekvotienter. Der vil blive fastsat regler om opgørelsestidspunktet i henhold til den foreslåede bemyndigelse i stk. 3. Det er hensigten at fastsætte, at den første opgørelse skal ske samtidig med den første indberetning af aktiviteten til brug for beregningen af de statslige tilskud, dvs. 20 dage inde i 1. semester.

Den gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres på de enkelte klassetrin hver for sig, men børne- og undervisningsministeren fastsætter efter den foreslåede bemyndigelse i stk. 3 regler om opgørelsen, herunder beregningen.

Klasseloftet vil omfatte alle en institutions gymnasiale fuldtidsuddannelser og opgøres for den tilskudsmodtagende institution under ét. Det er hensigten, at klasseloftet skal opgøres og beregnes på hvert klassetrin for hver af de uddannelser, institutionen udbyder. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser) påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være mindre end de

ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv. Institutionens klassekvotient skal opgøres på tværs af afdelinger etc., hvis en institution har flere forskellige udbudssteder. Den påtænkte opgørelsesmetode kan ændres, hvis erfaringerne efter 1. år med ordningen tilsiger det.

Til illustration af den påtænkte beregningsmetode kan anføres, at hvis en institution således har 10 hhx-klasser på 1. år med 281 elever, 10 hhx-klasser på 2. år med 265 elever og 9 hhx-klasser på 3. år med 249 elever vil klasseloftet på 1. år overskrides med en gennemsnitlig klassekvotient på 28,1, mens det overholdes på 2. og 3. år med en gennemsnitlig klassekvotient på henholdsvis 26,5 og 27,7.

Hvis en institution ikke overholder tilskudsbetingsen, må den ved oprettelse af en eller flere nye klasser bringe den gennemsnitlige klassekvotient ned på 28,0 eller derunder. Hvis der ikke oprettes flere klasser, vil Ministeriet for Børn og Undervisning kunne håndhæve betingelsen om overholdelse af det fleksible klasseloft ved brug af bestemmelserne om påbud og tilskudsmæssige sanktioner i § 29, stk. 2, og § 30 i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2. og 2.2.2.

Til § 15 b, stk. 2

Det foreslås, at hvis en institution har en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0, afskæres institutionens aktivitetsafhængige tilskud efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse til de gymnasiale fuldtidsuddannelser, for så vidt angår de elever, der er ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0. De pågældende elever vil således ikke indgå i beregningen af de aktivitetsafhængige tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser. En overskridelse af klasseloftet ændrer ikke ved elevernes ret til at kunne fuldføre deres gymnasiale uddannelse ved den pågældende institution.

Om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient for institutionen henvises til bemærkningerne til § 15 b, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2. og 2.3.2.

Til § 15 b, stk. 3

Det foreslås, at børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet. Det foreslås endvidere, at børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler, der fraviger den foreslåede stk. 1 om tilskudsbetingsen og den foreslåede stk. 2 om tilskudsafskæringen sådan, at en institution for erhvervsrettet uddannelse i særlige tilfælde kan have en større gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser skal ske på baggrund af antal elever i de enkelte klasser. Der er ikke i den gymnasiale

uddannelseslovgivning fastlagt et entydigt klassebegreb. Det er således overladt de enkelte institutioner at fastlægge rammerne for klassedannelsen inden for uddannelsesbekendtgørelsens rammer. Forvaltningen af den nye tilskudsbetingsen og -afskæring gør det derfor nødvendigt at fastsætte regler om et særligt funktionelt klassebegreb til brug for tilskudsforvaltningen. Det påtænkes fastsat, at der tages udgangspunkt i den gruppering af elever, der har det i alle de gymnasiale fuldtidsuddannelser obligatoriske fag dansk A sammen. Hvis en institution indretter sig på en sådan måde, at en definition baseret på elever på faget dansk A konkret ikke er overensstemmende med en almen forståelse af klassebegrebet, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.1., skal Ministeriet for Børn og Undervisning tydeligt gøres opmærksom herpå. Revisor må i sådanne tilfælde, når revisor skal påse overholdelsen af det fleksible klasseloft, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.2., tage udgangspunkt i en anden definition af klassebegrebet, der anses for retvisende, og redegøre nærmere for denne definition i sin indberetning til ministeriet. Ministeriet vil på den baggrund tage stilling til opgørelsesgrundlaget.

Der vil blive fastsat regler om opgørelsen af klassekvotienten, herunder dens beregning. Det er hensigten, at den gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres for de enkelte uddannelser hver for sig og for hvert klassetrin. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser), påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være mindre end de ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv. For en institution, der har flere udbudssteder med udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser, vil opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient skulle omfatte alle udbudsstederne under ét. Hvis erfaringerne med den beskrevne model for opgørelsen viser, at der er behov for en justering deraf, vil modellen kunne ændres.

Der vil endvidere blive fastsat regler om opgørelsestidspunktet for den gennemsnitlige klassekvotient. Det er hensigten at fastsætte, at den første opgørelse skal ske samtidig med den første indberetning af aktiviteten til brug for beregningen af de statslige tilskud, dvs. 20 dage inde i 1. semester. Efter den første opgørelse skal tilskudsbetingsen løbende være opfyldt, hvorfor der ikke påtænkes fastsat særlige regler om yderligere opgørelser. Den gennemsnitlige klassekvotient skal dog løbende opgøres på tælle dage til brug for fastlæggelsen af de statslige tilskud.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.2.

Fravigelse af den foreslåede stk. 1 om tilskudsbetingsen og den foreslåede stk. 2 om tilskudsafskæringen skal ske på baggrund af på forhånd fastsætte objektive kriterier, der kan danne baggrund for en decentral administration af fravigelsesadgangen, så konstateringen af, hvorvidt der er grundlag

for en beslutning om fravigelse træffes af den institution, der er tættest på den elev, hvis forhold begrundes en fravigelse.

Fravigelserne vil omfatte følgende:

- Forholdene ved uddannelsesforløbet start, hvor det vil være meget ressourcekrævende, hvis der ikke ved optagelse og fordelingen af eleverne kunne tages højde for de elevbevægelser i form af undladelse af påbegyndelse af uddannelsen, frafald eller skift af uddannelse eller institution, der må forventes inden den første opgørelse af klassekvotienten. For mindre institutioner vil det kunne være særdeles ressourcekrævende, hvis det viser sig, at »overbookningen« ikke er væk ved den første opgørelse af den gennemsnitlige klassekvotient. Samtidig er det i udkantsområder ofte ikke muligt i forbindelse med fordelingen ved optagelsen at henvise elever til et alternativt udbudssted inden for en rimelig geografisk afstand fra elevens bopæl. Det påtænkes derfor fastsat, at visse institutioner i udkantsområder som udgangspunkt vil kunne optage ansøgere i lokalområdet, uanset at dette kan medføre en overskridelse af klasseloftet. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.2.
- Elever, der kommer til inde i uddannelsesforløbet, f.eks. pga. tilflytning, deltagelse i udvekslingsophold, at de skal gå et år om (omgængere) eller er blevet bortvist fra en institution, påtænkes åbnet for en fravigelse af klasseloftet, hvis de ikke kan optages på en anden institution inden for en rimelig transporttid fra deres bopæl eller opfylder særlige kriterier begrundet i deres egne forhold. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.3.
- Der kan for elever, der har behov for en særlig individuel tilrettelæggelse, være behov for en fravigelse af klasseloftet, hvis de ikke indgår i en særlig klasse oprettet med henblik på det særlige forløb. Baggrunden herfor er, at en enkeltelevs særlige forhold ikke bør indebære, at der skal ske en ændring af øvrige elevers bestående klasser. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.4.

Fravigelsesadgangen påtænkes udformet så den baseres på en lokal stillingtagen til, om kriterierne er opfyldt, der kontrolleres af institutionens revisor og efterfølgende indberettes til Ministeriet for Børn og Undervisning til brug for tilskudsforvaltningen og tilsyn. Der vil eventuelt på baggrund af erfaringerne med administrationen af fravigelsesmulighederne senere kunne fastsættes regler om forudgående godkendelse hos Ministeriet for Børn og Undervisning. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.5.

Der kan fastsættes regler om, at lærerstøtten pr. elev som et vilkår for fravigelsen af klasseloftet skal være den samme uanset klassestørrelsen, dvs. der skal tilføjes ekstra læreresourcer, hvis loftet for klassekvotienten overskrides. Det påtænkes fastsat, at det er institutionens bestyrelses ansvar, at de ekstra læreresourcer afsættes og anvendes efter en plan bestyrelsen har taget stilling til. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.6.

Der henvises i øvrigt om fravigelsesmulighederne til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.

Til § 3

Til nr. 1 (§ 8 a)

Med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 8 a i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamenen (hf-kurser) indføres et fleksibelt klasseloft på 28,0 elever i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, der udbydes private gymnasieskoler, studenterkurser og hf-kurser.

Private gymnasieskoler, studenterkurser og hf-kurser kan have udbud af de gymnasiale uddannelser til studenterekamenen (stx) og højere forberedelseksamenen (hf). Tilskud til de private gymnasieskoler m.v. ydes efter § 8 lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamenen (hf-kurser).

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Til § 8 a, stk. 1

Det foreslås, at det bliver en betingelse for tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser, at institutionen overholder det fleksible klasseloft. Eventuelle tilskudsmæssige sanktioner som følge af manglende overholdelse af tilskudsbetingelsen kan alene rettes mod tilskud til institutionens udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser, da betingelsen alene gælder for at opnå tilskud til gymnasiale fuldtidsuddannelser. Tilskud til andre uddannelser kan således ikke omfattes af en tilskudsmæssig sanktion som følge af en overtrædelse af klasseloftet.

Tilskudsbetingelsen er gældende fra den første opgørelse af klassekvotienter. Der vil blive fastsat regler om opgørelsestidspunktet i henhold til den foreslåede bemyndigelse i stk. 3. Det er hensigten at fastsætte, at den første opgørelse skal ske samtidig med den første indberetning af aktiviteten til brug for beregningen af de statslige tilskud, dvs. 20 dage inde i 1. semester.

Den gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres på de enkelte klassetrin hver for sig, men børne- og undervisningsministeren fastsætter efter den foreslåede bemyndigelse i stk. 3 regler om opgørelsen, herunder beregningen.

Klasseloftet vil omfatte alle en institutions gymnasiale fuldtidsuddannelser og opgøres for den tilskudsmodtagende institution under ét. Det er hensigten, at klasseloftet skal opgøres og beregnes på hvert klassetrin for hver af de uddannelser, institutionen udbyder. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser) påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være mindre end de ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv. Institutionens klas-

sekvotient skal opgøres på tværs af afdelinger etc., hvis en institution har flere forskellige udbudssteder. Den påtænkte opgørelsesmetode kan ændres, hvis erfaringerne efter 1. år med ordningen tilsiger det.

Til illustration af den påtænkte beregningsmetode kan anføres, at hvis en institution således har 3 hf-klasser på 1. år med 86 elever og 3 hf-klasser på 2. år med 82 elever overskrides klasseloftet på 1. år med en gennemsnitlig klassekvotient på 28,7, mens det overholdes på 2. år med en gennemsnitlig klassekvotient på henholdsvis 27,3.

Hvis en institution ikke overholder tilskudsbetingsen, må den ved oprettelse af en eller flere nye klasser bringe den gennemsnitlige klassekvotient ned på 28,0 eller derunder. Hvis der ikke oprettes flere klasser vil Ministeriet for Børn og Undervisning kunne håndhæve betingelsen om overholdelse af det fleksible klasseloft ved brug af bestemmelserne om påbud og tilskudsmæssige sanktioner i §§ 24 og 25 i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamenen (hf-kurser).

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2. og 2.2.2.

Til § 8 a, stk. 2

Det foreslås, at hvis en institution har en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0, afskæres institutionens aktivitetsafhængige tilskud efter lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamenen (hf-kurser) til de gymnasiale fuldtidsuddannelser, for så vidt angår de elever, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0. De pågældende elever vil således ikke indgå i beregningen af de aktivitetsafhængige tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser. En overskridelse af klasseloftet ændrer ikke ved elevernes ret til at kunne fuldføre deres gymnasiale uddannelse ved den pågældende institution.

Om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient for institutionen henvises til bemærkninger til § 8 a, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2. og 2.3.2.

Til § 8 a, stk. 3

Det foreslås, at børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet. Det foreslås endvidere, at børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler, der fraviger den foreslåede stk. 1 om tilskudsbetingsen og den foreslåede stk. 2 om tilskudsafskæringen sådan, at private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamenen (hf-kurser) i særlige tilfælde kan have en større gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser skal ske på baggrund af antal elever i de enkelte klasser. Der er ikke i den gymnasiale uddannelseslovgivning fastlagt et entydigt klassebegreb. Det

er således overladt de enkelte institutioner at fastlægge rammerne for klassedannelsen inden for uddannelsesbekendtgørelsens rammer. Forvaltningen af den nye tilskudsbetingsen og -afskæring gør det derfor nødvendigt at fastsætte regler om et særligt funktionelt klassebegreb til brug for tilskudsforvaltningen. Det påtænkes fastsat, at der tages udgangspunkt i den gruppering af elever, der har det i alle de gymnasiale fuldtidsuddannelser obligatoriske fag dansk A sammen. Hvis en institution indretter sig på en sådan måde, at en definition baseret på elever på faget dansk A konkret ikke er overensstemmende med en almen forståelse af klassebegrebet, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.1., skal Ministeriet for Børn og Undervisning tydeligt gøres opmærksom herpå. Revisor må i sådanne tilfælde, når revisor skal påse overholdelsen af det fleksible klasseloft, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.2., tage udgangspunkt i en anden definition af klassebegrebet, der anses for retvisende, og redegøre nærmere for denne definition i sin indberetning til ministeriet. Ministeriet vil på den baggrund tage stilling til opgørelsesgrundlaget.

Der vil blive fastsat regler om opgørelsen af klassekvotienten, herunder dens beregning. Det er hensigten, at den gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres for de enkelte uddannelser hver for sig og for hvert klassetrin. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser), påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være mindre end de ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv. For en institution, der har flere udbudssteder med udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser, vil opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient skulle omfatte alle udbudsstederne under ét. Hvis erfaringerne med den beskrevne model for opgørelsen viser, at der er behov for en justering deraf, vil modellen kunne ændres.

Der vil endvidere blive fastsat regler om opgørelsestidspunktet for den gennemsnitlige klassekvotient. Det er hensigten at fastsætte, at den første opgørelse skal ske samtidig med den første indberetning af aktiviteten til brug for beregningen af de statslige tilskud, dvs. 20 dage inde i 1. semester. Efter den første opgørelse skal tilskudsbetingsen løbende være opfyldt, hvorfor der ikke påtænkes fastsat særlige regler om yderligere opgørelser. Den gennemsnitlige klassekvotient skal dog løbende opgøres på tælle dage til brug for fastlæggelsen af de statslige tilskud.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.2.

Fravigelse af den foreslåede stk. 1 om tilskudsbetingsen og den foreslåede stk. 2 om tilskudsafskæringen skal ske på baggrund af på forhånd fastsætte objektive kriterier, der kan danne baggrund for en decentral administration af fravigelsesadgangen, så konstateringen af, hvorvidt der er grundlag

for en beslutning om fravigelse træffes af den institution, der er tættest på den elev, hvis forhold begrundes en fravigelse.

Fravigelserne vil omfatte følgende:

- Forholdene ved uddannelsesforløbet start, hvor det vil være meget ressourcekrævende, hvis der ikke ved optagelse og fordelingen af eleverne kunne tages højde for de elevbevægelser i form af undladelse af påbegyndelse af uddannelsen, frafald eller skift af uddannelse eller institution, der må forventes inden den første opgørelse af klassekvotienten. For mindre institutioner vil det kunne være særdeles ressourcekrævende, hvis det viser sig, at »overbookningen« ikke er væk ved den første opgørelse af den gennemsnitlige klassekvotient. Samtidig er det i udkantsområder ofte ikke muligt i forbindelse med fordelingen ved optagelsen at henvise elever til et alternativt udbudssted inden for en rimelig geografisk afstand fra elevens bopæl. Det påtænkes derfor fastsat, at visse institutioner i udkantsområder som udgangspunkt vil kunne optage ansøgere i lokalområdet, uanset at dette kan medføre en overskridelse af klasseloftet. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.2.
- Elever, der kommer til inde i uddannelsesforløbet, f.eks. tilflytning, deltagelse i udvekslingsophold, at de skal gå et år om (omgængere) eller er blevet bortvist fra en institution, påtænkes åbnet for en fravigelse af klasseloftet, hvis de ikke kan optages på en anden institution inden for en rimelig transporttid fra deres bopæl eller opfylder særlige kriterier begrundet i deres egne forhold. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.3.
- Der kan for elever, der har behov for en særlig individuel tilrettelæggelse, være behov for en fravigelse af klasseloftet, hvis de ikke indgår i en særlig klasse oprettet med henblik på det særlige forløb. Baggrunden herfor er, at en enkeltelevs særlige forhold ikke bør indebære, at der skal ske en ændring af øvrige elevers bestående klasser. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.4.

Fravigelsesadgangen påtænkes udformet så den baseres på en lokal stillingtagen til, om kriterierne er opfyldt, der kontrolleres af institutionens revisor og efterfølgende indberettes til Ministeriet for Børn og Undervisning til brug for tilskudsforvaltningen og tilsyn. Der vil eventuelt på baggrund af erfaringerne med administrationen af fravigelsesmulighederne senere kunne fastsættes regler om forudgående godkendelse hos Ministeriet for Børn og Undervisning. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.5.

Der kan fastsættes regler om, at lærerstøtten pr. elev som et vilkår for fravigelsen af klasseloftet skal være den samme uanset klassestørrelsen, dvs. der skal tilføjes ekstra læreresourcer, hvis loftet for klassekvotienten overskrides. Det påtænkes fastsat, at det er institutionens bestyrelses ansvar, at de ekstra læreresourcer afsættes og anvendes efter en plan bestyrelsen har taget stilling til. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.6.

Der henvises i øvrigt om fravigelsesmulighederne til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.

Til § 4

Til nr. 1 (§ 39 a)

Med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 39 a i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) indføres en tilskudsafskæring for tilskud til undervisning og færdiggørelsestilskud til uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx).

Uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) kan udbydes på institutioner for erhvervsrettet uddannelse eller institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse, der er sammenlagt med en institution for erhvervsrettet uddannelse. Selve tilskudsbetingelsen om, at institutionen skal sikre, at der maksimalt er en gennemsnitlig klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser vil fremgå af institutionslovene, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 30 b, stk. 1), og § 2, nr. 1 (§ 15 b, stk. 1).

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Til § 39 a, stk. 1

Det foreslås, at hvis en institution har en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0, afskæres institutionens aktivitetsafhængige tilskud efter lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) til de gymnasiale fuldtidsuddannelser, for så vidt angår de elever eller kursister, der er ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0. De pågældende elever vil således ikke indgå i beregningen af de aktivitetsafhængige tilskud til de gymnasiale fuldtidsuddannelser. En overskridelse af klasseloftet ændrer ikke ved elevernes ret til at kunne fuldføre deres gymnasiale uddannelse ved den pågældende institution.

Den gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres på de enkelte klassetrin hver for sig, men børne- og undervisningsministeren fastsætter efter den foreslåede bemyndigelse i stk. 3 regler om opgørelsen, herunder beregningen.

Klasseloftet vil omfatte alle en institutions gymnasiale fuldtidsuddannelser og opgøres for den tilskudsmodtagende institution under ét. Det er hensigten, at klasseloftet skal opgøres og beregnes på hvert klassetrin for hver af de uddannelser, institutionen udbyder. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser) påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være mindre end de ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv. Institutionens klassekvotient skal opgøres på tværs af afdelinger etc., hvis en institution har flere forskellige udbudssteder. Den påtænkte

opgørelsesmetode kan ændres, hvis erfaringerne efter 1. år med ordningen tilsiger det.

Til illustration af den påtænkte beregningsmetode kan anføres, at hvis en institution således har 8 htx-klasser på 1. år med 225 elever, 8 htx-klasser på 2. år med 205 elever og 7 hhx-klasser på 3. år med 192 elever overskrides klasseloftet på 1. år med en gennemsnitlig klassekvotient på 28,1, mens det overholdes på 2. og 3. år med en gennemsnitlig klassekvotient på henholdsvis 25,6 og 27,4.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2. og 2.3.2.

Til § 39 a, stk. 2

Det foreslås, at børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten. Det foreslås endvidere, at børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler, der fraviger den foreslåede stk. 1 om tilskudsafskæringen sådan, at en institution for erhvervsrettet uddannelse i særlige tilfælde kan have en større gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser skal ske på baggrund af antal elever i de enkelte klasser. Der er ikke i den gymnasiale uddannelseslovgivning fastlagt et entydigt klassebegreb. Det er således overladt de enkelte institutioner at fastlægge rammerne for klassedannelsen inden for uddannelsesbekendtgørelsens rammer. Forvaltningen af den nye tilskudsbetingelse og -afskæring gør det derfor nødvendigt at fastsætte regler om et særligt funktionelt klassebegreb til brug for tilskudsforvaltningen. Det påtænkes fastsat, at der tages udgangspunkt i den gruppering af elever, der har det i alle de gymnasiale fuldtidsuddannelser obligatoriske fag dansk A sammen. Hvis en institution indretter sig på en sådan måde, at en definition baseret på elever på faget dansk A konkret ikke er overensstemmende med en almen forståelse af klassebegrebet, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.1., skal Ministeriet for Børn og Undervisning tydeligt gøres opmærksom herpå. Revisor må i sådanne tilfælde, når revisor skal påse overholdelsen af det fleksible klasseloft, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.2, tage udgangspunkt i en anden definition af klassebegrebet, der anses for retvisende, og redegøre nærmere for denne definition i sin indberetning til ministeriet. Ministeriet vil på den baggrund tage stilling til opgørelsesgrundlaget.

Der vil blive fastsat regler om opgørelsen af klassekvotienten, herunder dens beregning. Det er hensigten, at den gennemsnitlige klassekvotient skal opgøres for de enkelte uddannelser hver for sig og for hvert klassetrin. Klasser, der oprettes for en særlig målgruppe som led i forsøg eller med særlige tilrettelæggelser i form af længere forløb (f.eks. de fireårige tilrettelæggelser af de treårige uddannelser), påtænkes ikke at skulle indgå i beregningen af den gennemsnitlige klassekvotient for de ordinære klasser, men at skulle opgøres for sig selv. Sådanne særlige klasser vil typisk være min-

dre end de ordinære klasser, hvorfor en samlet beregning af klassekvotienten kunne give større ordinære klasser end ved en beregning af de ordinære klasser for sig selv. For en institution, der har flere udbudssteder med udbud af gymnasiale fuldtidsuddannelser, vil opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient skulle omfatte alle udbudsstederne under ét. Hvis erfaringerne med den beskrevne model for opgørelsen viser, at der er behov for en justering deraf, vil modellen kunne ændres.

Idet der ikke indsættes en tilskudsbetingelse i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere tekniske eksamen (htx) er det ikke nødvendigt med en bemyndigelse til fastsættelse af regler om opgørelsestidspunktet for den gennemsnitlige klassekvotient. Den gennemsnitlige klassekvotient vil løbende blive opgjort på tælle dage til brug for fastlæggelsen af de statslige tilskud.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.6.2.

Fravigelse af den foreslåede stk. 1 om tilskudsafskæringen skal ske på baggrund af på forhånd fastsætte objektive kriterier, der kan danne baggrund for en decentral administration af fravigelsesadgangen, så konstateringen af, hvorvidt der er grundlag for en beslutning om fravigelse træffes af den institution, der er tættest på den elev, hvis forhold begrundet en fravigelse.

Fravigelserne vil omfatte følgende:

- Forholdene ved uddannelsesforløbets start, hvor det vil være meget ressourcekrævende, hvis der ikke ved optagelse og fordelingen af eleverne kunne tages højde for de elevbevægelser i form af unladelse af påbegyndelse af uddannelsen, frafald eller skift af uddannelse eller institution, der må forventes inden den første opgørelse af klassekvotienten. For mindre institutioner vil det kunne være særdeles ressourcekrævende, hvis det viser sig, at »overbookningen« ikke er væk ved den første opgørelse af den gennemsnitlige klassekvotient. Samtidig er det i udkantsområder ofte ikke muligt i forbindelse med fordelingen ved optagelsen at henvise elever til et alternativt udbudssted inden for en rimelig geografisk afstand fra elevens bopæl. Det påtænkes derfor fastsat, at visse institutioner i udkantsområder som udgangspunkt vil kunne optage ansøgere i lokalområdet, uanset at dette kan medføre en overskridelse af klasseloftet. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.2.
- Elever, der kommer til inde i uddannelsesforløbet, f.eks. pga. tilflytning, deltagelse i udvekslingsophold, at de skal gå et år om (omgængere) eller er blevet bortvist fra en institution, påtænkes åbnet for en fravigelse af klasseloftet, hvis de ikke kan optages på en anden institution inden for en rimelig transporttid fra deres bopæl eller opfylder særlige kriterier begrundet i deres egne forhold. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.3.
- Der kan for elever, der har behov for en særlig individuel tilrettelæggelse, være behov for en fravigelse af klasseloftet, hvis de ikke indgår i en særlig klasse oprettet

med henblik på det særlige forløb. Baggrunden herfor er, at en enkeltelevs særlige forhold ikke bør indebære, at der skal ske en ændring af øvrige elevers bestående klasser. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.4.

Fravigelsesadgangen påtænkes udformet så den baseres på en lokal stillingtagen til, om kriterierne er opfyldt, der kontrolleres af institutionens revisor og efterfølgende indberettes til Ministeriet for Børn og Undervisning til brug for tilskudsforvaltningen og tilsyn. Der vil eventuelt på baggrund af erfaringerne med administrationen af fravigelsesmulighederne senere kunne fastsættes regler om forudgående godkendelse hos Ministeriet for Børn og Undervisning. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.5.

Der kan fastsættes regler om, at lærerstøtten pr. elev som et vilkår for fravigelsen af klasseloftet skal være den samme uanset klassestørrelsen, dvs. der skal tilføjes ekstra lærerres-

sourcer, hvis loftet for klassekvotienten overskrides. Det påtænkes fastsat, at det er institutionens bestyrelses ansvar, at de ekstra lærerressourcer afsættes og anvendes efter en plan bestyrelsen har taget stilling til. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.6.

Der henvises i øvrigt om fravigelsesmulighederne til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.

Til § 5

Det foreslås, at loven træder i kraft den 15. juni 2012.

Loven foreslås at have virkning for klasser, der oprettes med henblik på undervisning af elever, der påbegynder undervisningen den 1. august 2012 eller senere. Klasseloftet omfatter således ikke klasser, der er oprettet eller oprettes med henblik på elever, der har påbegyndt en gymnasial uddannelse før den 1. august 2012, selvom der herved optages nye elever i klassen, der ikke før har deltaget i klassens undervisning.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 880 af 8. august 2011, foretages følgende ændring:

1. Efter § 30 a indsættes:

»§ 30 b. En institution skal som betingelse for at opnå tilskud til gymnasiale fuldtidsuddannelser sikre, at der fra den første opgørelse af klassekvotienter maksimalt er en gennemsnitlig klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Stk. 2. En institution modtager uanset tilskudsbestemmelserne i denne lov ikke aktivitetsafhængige tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning til uddannelse af elever eller kursister, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser.

Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en institution i særlige tilfælde uanset stk. 1 og 2 kan have en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om vilkår for en højere gennemsnitlig klassekvotient.«

§ 2

I lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 8. august 2011, foretages følgende ændring:

1. Efter § 15 a indsættes:

»§ 15 b. En institution skal som betingelse for at opnå tilskud til gymnasiale fuldtidsuddannelser sikre, at der fra den første opgørelse af klassekvotienter maksimalt er en gennemsnitlig klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Stk. 2. En institution modtager uanset tilskudsbestemmelserne i denne lov ikke aktivitetsafhængige tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning til uddannelse af elever eller kursister, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser.

Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en institution i særlige tilfælde uanset stk. 1 og 2 kan have en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale

fuldtidsuddannelser, herunder om vilkår for en højere gennemsnitlig klassekvotient.«

§ 3

I lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser), jf. lovbekendtgørelse nr. 670 af 21. juni 2010, som ændret ved § 2 i lov nr. 1570 af 21. december 2010, foretages følgende ændring:

1. Efter § 8 indsættes:

»§ 8 a. En institution skal som betingelse for at opnå tilskud til gymnasiale fuldtidsuddannelser sikre, at der fra den første opgørelse af klassekvotienter maksimalt er en gennemsnitlig klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, institutionen udbyder.

Stk. 2. En institution modtager uanset tilskudsbestemmelserne i denne lov ikke aktivitetsafhængige tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning til uddannelse af elever eller kursister, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser.

Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten og opgørelsestidspunktet. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en institution i særlige tilfælde uanset stk. 1 og 2 kan have en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om vilkår for en højere gennemsnitlig klassekvotient.«

§ 4

I lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), jf. lovbekendtgørelse nr. 861 af 5. juli 2010, foretages følgende ændring:

1. Efter § 39 indsættes i kapitel 9:

»§ 39 a. En institution modtager uanset tilskudsbestemmelserne i denne lov ikke aktivitetsafhængige tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning til uddannelse af elever eller kursister, der er optaget ud over den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser.

Stk. 2. Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om beregningen af klassekvotienten. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en institution i særlige tilfælde uanset stk. 1 kan have en højere gennemsnitlig klassekvotient end 28,0 på hvert klassetrin i de gymnasiale fuldtidsuddannelser, herunder om vilkår for en højere gennemsnitlig klassekvotient.«

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 15. juni 2012.

Stk. 2. Loven har virkning for klasser, der oprettes med henblik på undervisning af elever eller kursister, der påbegynder undervisningen den 1. august 2012 eller senere.